

Margot Dijkgraaf & Bart Koetsier. (2020). *Met Parijse pen: Literaire omzwervingen*. Boom. Isbn 978 90 244 3248 6, € 29,90, 192 blz.

‘Parijs is een meervoud’

Een literaire wandeling met Margot Dijkgraaf en Bart Koetsier

‘Literatuur is het openen van een raam. Je ziet opeens iets anders want je kijkt met de ogen van een ander’, vertelt Margot Dijkgraaf in een kort promofilmje voor haar laatste boek *Met Parijse pen: Literaire omzwervingen*. Dijkgraaf maakte dat boek samen met de portret- en documentair fotograaf Bart Koetsier. Elk bieden ze een andere blik op Parijs, de een met oog voor het woord, de ander voor het beeld. En hun gemeenschappelijke kijk biedt een selectie van weer andere vensters op de stad, literaire, die van een tiental Franse en Nederlandse schrijvers die in Parijs verbleven en erover schreven.

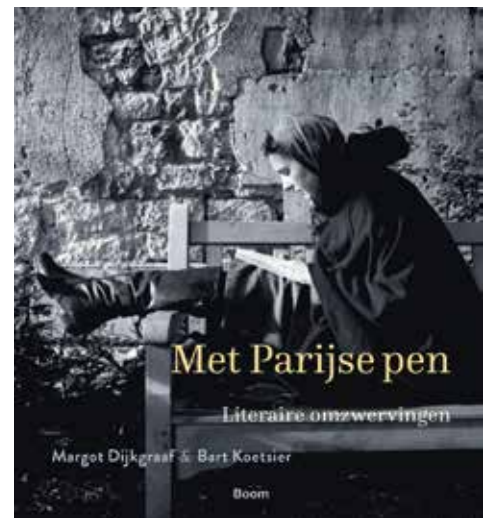
Het levert een fraai fotoboek op, voor de liefhebber van literatuur en boeken, maar ook voor fervente wandelaars. Want Dijkgraaf en Koetsier nemen de lezers mee op stap, en gidsen hen aan de hand van het werk van de gekozen auteurs door de verschillende plekken in Parijs, en in verschillende tijdperken. Elk van de personages uit de beschreven romans neemt de lezer op zijn beurt ook weer mee. Zoals de onuitstaanbare Xavière uit *L’invitée* (1943) van Simone de Beauvoir, de intrigerende studente die naar de hoofdstad wordt uitgenodigd, om er aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog het leven van Pierre en Françoise te delen. Het leidt tot een driehoeksverhouding met een tragische afloop. De Beauvoirs eerste roman speelt

zich af in het chique vijfde en zesde arrondissement.

Vernon Subutex neemt de lezer mee naar heel andere buurten. Eens was hij een in tout Paris gevierde platenhandelaar, maar hij verliest zijn zaak en belandt uiteindelijk op straat. Vernon Subutex is de hoofdfiguur van Virginie Despentes’ gelijknamige trilogie (2015–2017), ook weleens bestempeld als de moderne *Comédie Humaine*.

De hond van mijnheer Mulder, de hoofdfiguur van *De wandelaar* van Adriaan van Dis, toont weer andere delen van Parijs. Het beest laat de rentenier Mulder een voor hem onbekende kant van Parijs zien, toont hem de rafelranden van de stad, en laat hem mensen uit de marge ontmoeten. Dat doen de foto’s van Bart Koetsier hier en daar eveneens. Een groot deel van de foto’s zijn ’s nachts genomen, op het moment dat ‘gewone’ mensen slapen. Sommige van Koetsiers cinematografische beelden komen uit zijn serie ‘Taillights Fade’, een serie over de nacht in Europese steden.

‘Parijs is een meervoud’, schrijft Van Dis, die verrukt is van Parijs. ‘Verliefd op een stad waarvan ik de kaart in mijn hoofd denk te hebben, maar die altijd een ander plan met me heeft zodat ik aankom waar ik niet naar op weg was en vind wat ik niet zoek.’ Hij ziet er een monumentale pronkstad, met op

elke hoek van de straat een geweldig artistiek en literair verleden, maar ook een wereldstad met de daarbijbehorende problemen. Parijs is een ‘mengstad’, waar ‘honderden talen wonen en minstens evenveel geloven’.

Het hoofdpersonage van *Met Parijse pen* is dan ook de lichtstad zelf, met haar indrukwekkende schoonheid, haar rijke historie en haar hedendaagse grootsheid, waarmee ze overtuigt. Maar ook met haar grilligheden en haar ondoordringelijk karakter, waarmee ze intimideert. Alle liefhebbers van Parijs zullen die verschillende kanten weleens hebben ervaren. En het zijn precies die kanten die blijven trekken, en waardoor velen de stad steeds weer opzoeken. Nu dat vanwege de *confinement* tijdelijk niet kan, is het bladeren door dit boek als het bezoeken van de verschillende Parijzen. En daarmee een mooi alternatief voor een weekendje Parijs. En als we straks wel weer de Thalys in mogen, neem dan *Met Parijse pen* mee, voor onderweg. Bij elk hoofdstuk staat een kaartje met een wandelroute. En denk ook aan uw opschriftboekje, om daarin ‘te (her)lezen werken’ te noteren. Dijkgraaf en Koetsier beloven u nieuwe vensters op Parijs. MV ■

Zie <bit.ly/ltm-parijsepen> voor de presentatie van het boek, met Nelleke Noordervliet en Adriaan van Dis, twee van de Nederlandse auteurs wier werk wordt besproken.